

ابلاغ سیاست های کلی برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران

نامه خطاب به رئیس جمهور.

رئیس جمهور سیاست های حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در نامه ای خطاب به های «امور فرهنگی، علمی و کلی برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران مشتمل بر سرفصل مربوط به مناسبات سیاسی و روابط خارجی» فناوری، «امور اجتماعی، سیاسی، دفاعی و امنیتی»، «امور یک ملاحظه است و «امور اقتصادی» می باشد و دارای ۵۲ بند و

ایران جناب آقای خاتمی ریاست محترم جمهوری اسلامی

با سلام و تحیت

قوه الهی و توجهات حضرت بقیه الله ارواحنا فداه در پی ابلاغ سند چشم انداز بیست ساله که به حول و کشور را در جهت هدف های والای جمهوری اسلامی نمایان خواهد توانست مسیر توسعه و سازندگی کلی برنامه چهارم که نخستین برنامه دوران ۲۰ ساله است، برابر و مشخص سازد، اینک سیاست های ابلاغ می گردد اصل ۱۱۰ قانون اساسی

به تدوین برنامه ای جامع و انتظار می رود چارچوب این سیاست ها و نقاط مورد تکیه در آن بتواند دقت نظر جنابعالی و هیئت محترم دولت و از عملیاتی برای دوره پنج ساله بیانجامد. بی گمان اهتمام و در این باره نقش تعیین کننده خود را ایفا کنند آن پس مجلس محترم شورای اسلامی می تواند

مصرح در برنامه سوم از تأکید بر این معنا بدین علت ضرورت می یابد که برخی از سیاست های کلی مصلحت و نیز خود دستگاه های توجه کافی در تقنین و اجرا برخوردار نگشت. مجمع محترم تشخیص ای در این برنامه برطرف کنند تقنینی و اجرایی می توانند این کمبود را به نحو شایسته

مدیریت و برنامه لازم می دانم از مجمع محترم تشخیص مصلحت و هیئت محترم دولت و سازمان ها که در تنظیم سیاست های ریزی و دبیرخانه مجمع و نیز کارشناسان فعال و همکار با این مجموعه کنم کلی برنامه چهارم نقش آفرینی کردند، صمیمانه سپاسگزاری

تشخیص مصلحت نسخه حاوی مجموعه سیاست ها همزمان برای مجلس شورای اسلامی و مجمع ارسال می شود

امور فرهنگی، علمی و فناوری

- ۱- اعتلا و عمق و گسترش دادن معرفت و بصیرت دینی برپایه قرآن و مکتب اهل بیت علیهم السلام استوار کردن ارزش های انقلاب اسلامی در اندیشه و عمل تقویت فضایل اخلاقی و ایمان، روحیه ایثار و امید به آینده برنامه ریزی برای بهبود رفتارهای فردی و اجتماعی
- ۲- زنده و نمایان نگاهداشتن اندیشه دینی و سیاسی حضرت امام خمینی(ره) و برجسته کردن نقش آن به عنوان یک معیار اساسی در تمام سیاستگذاری ها و برنامه ریزی ها
- ۳- تقویت وجدان کاری و انضباط اجتماعی و روحیه کار و ابتکار، کارآفرینی، درستکاری و قناعت و اهتمام به ارتقاء کیفیت تولید، فرهنگ سازی برای استفاده از تولیدات داخلی، افزایش تولید و صادرات کالا و خدمات
- ۴- ایجاد انگیزه و عزم ملی برای دستیابی به اهداف موردنظر در افق چشم انداز
- ۵- تقویت وحدت و هویت ملی مبتنی بر اسلام و انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی و آگاهی کافی درباره تاریخ ایران، فرهنگ، تمدن و هنر ایرانی- اسلامی و اهتمام جدی به زبان فارسی
- ۶- تعمیق روحیه دشمن شناسی و شناخت ترفندها و توطئه های دشمنان علیه انقلاب اسلامی و منافع ملی، ترویج روحیه ظلم ستیزی و مخالفت با سلطه گری استکبار جهانی
- ۷- سالم سازی فضای فرهنگی، رشد آگاهی ها و فضائل اخلاقی و اهتمام به امر به معروف و نهی از منکر
- ۸- مقابله با تهاجم فرهنگی، گسترش فعالیت رسانه های ملی در جهت تبیین اهداف و دستاوردهای ایران اسلامی برای جهانیان
- ۹ سازماندهی و بسیج امکانات و ظرفیت های کشور در جهت افزایش سهم کشور در تولیدات علمی

جهان، تقویت نهضت نرم افزاری و ترویج پژوهش، کسب فناوری، بویژه فناوری های نو شامل ریز فناوری و فناوری های زیستی، اطلاعات و ارتباطات، زیست محیطی، هوافضا و هسته ای

- ۱۰- اصلاح نظام آموزشی کشور، شامل آموزش و پرورش، آموزش فنی و حرفه ای، آموزش عالی و کارآمد کردن آن برای تامین منابع انسانی مورد نیاز در جهت تحقق اهداف چشم انداز
- ۱۱- تلاش در جهت تبیین و استحکام مبانی مردم سالاری دینی و نهادینه کردن آزادی های مشروع از طریق آموزش، آگاهی بخشی و قانونمند کردن آن

امور اجتماعی، سیاسی، دفاعی و امنیتی

- ۱۲- تلاش در جهت تحقق عدالت اجتماعی و ایجاد فرصت های برابر و ارتقاء سطح شاخص هایی از قبیل آموزش، سلامت، تأمین غذا، افزایش درآمد سرانه و مبارزه با فساد
- ۱۳- ایجاد نظام جامع تأمین اجتماعی برای حمایت از حقوق محرومان و مستضعفان و مبارزه با فقر و حمایت از نهادهای عمومی و مؤسسات و خیریه های مردمی با رعایت ملاحظات دینی و انقلابی
- ۱۴- تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و در صحنه های اجتماعی و استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان در همه عرصه ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان
- ۱۵- تقویت هویت ملی جوانان متناسب با آرمان های انقلاب اسلامی فراهم کردن محیط رشدفکری و علمی و تلاش در جهت رفع دغدغه های شغلی، ازدواج، مسکن و آسیب های اجتماعی آنان توجه به مقتضیات دوره جوانی، نیازها و توانایی های آنان
- ۱۶- ایجاد محیط و ساختار مناسب حقوقی، قضایی و اداری برای تحقق اهداف چشم انداز

- ۱۷- اصلاح نظام اداری و قضایی در جهت: افزایش تحرک و کارآیی، بهبود خدمت رسانی به مردم، تأمین کرامت و معیشت کارکنان، به کارگیری مدیران و قضات لایق و امین و تامین شغلی آنان، حذف یا ادغام مدیریت های موازی، تأکید بر تمرکززدایی در حوزه های اداری و اجرایی، پیشگیری از فساد اداری و مبارزه با آن و تنظیم قوانین مورد نیاز

۱۸- گسترش و عمق بخشیدن به روحیه تعاون و مشارکت عمومی و بهره مند ساختن دولت از همدلی و توانایی های عظیم مردم

۱۹- آمایش سرزمینی مبتنی بر اصول ذیل

ملاحظات امنیتی و دفاعی

کارایی و بازدهی اقتصادی

وحدت و یکپارچگی سرزمین

گسترش عدالت اجتماعی و تعادل های منطقه ای.

حفاظت محیط زیست و احیای منابع طبیعی.

حفظ هویت اسلامی- ایرانی و حراست از میراث فرهنگی.

تسهیل و تنظیم روابط درونی و بیرونی اقتصاد کشور.

رفع محرومیت ها، خصوصاً در مناطق روستایی کشور.

۲۰- تقویت امنیت و اقتدار ملی با تاکید بر رشد علمی و فناوری، مشارکت و ثبات سیاسی، ایجاد

تعادل میان مناطق مختلف کشور، وحدت و هویت ملی، قدرت اقتصادی و دفاعی و ارتقای جایگاه

جهانی ایران

۲۱- هویت بخشی به سیمای شهر و روستا، بازآفرینی و روزآمدسازی معماری ایرانی- اسلامی

رعایت معیارهای پیشرفته برای ایمنی بناها و استحکام ساخت و سازها

۲۲- تقویت و کارآمد کردن نظام بازرسی و نظارت، اصلاح قوانین و مقررات در جهت رفع تداخل

میان وظایف نهادهای نظارتی و بازرسی

۲۳- اولویت دادن به ایثارگران انقلاب اسلامی در عرضه منابع مالی و فرصت ها و امکانات و مسئولیت

های دولتی در صحنه های مختلف فرهنگی و اقتصادی

۲۴- ارتقاء توان دفاعی نیروهای مسلح برای بازدارندگی، ابتکار عمل و مقابله موثر در برابر تهدیدها و

حفاظت از منافع ملی و انقلاب اسلامی و منابع حیاتی کشور

۲۵- توجه ویژه به حضور و سهم نیروهای مردمی در استقرار امنیت و دفاع از کشور و انقلاب با

تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفین

۲۶- تقویت، توسعه و نوسازی صنایع دفاعی کشور با تاکید بر گسترش تحقیقات و سرعت دادن به انتقال فناوری های پیشرفته

۲۷- توسعه نظم و امنیت عمومی و پیشگیری و مقابله موثر با جرائم و مفسدات اجتماعی و امنیتی از طریق تقویت و هماهنگی دستگاه های قضایی، امنیتی و نظامی و توجه جدی در تخصیص منابع به وظایف مربوط به اعمال حاکمیت دولت

امور مربوط به مناسبات سیاسی و روابط خارجی

۲۸- ثبات در سیاست خارجی براساس قانون اساسی و رعایت عزت، حکمت و مصلحت و تقویت روابط خارجی از طریق:

گسترش همکاری های دوجانبه، منطقه ای و بین المللی
ادامه پرهیز از تشنج در روابط با کشورها.

تقویت روابط سازنده با کشورهای غیرمتخاصم.

بهره گیری از روابط برای افزایش توان ملی.

مقابله با افزون خواهی و اقدام متجاوزانه در روابط خارجی.

تلاش برای رهایی منطقه از حضور نظامی بیگانگان.

مقابله با تک قطبی شدن جهان.

حمایت از مسلمانان و ملت های مظلوم و مستضعف به ویژه ملت فلسطین.

تلاش برای همگرایی بیشتر میان کشورهای اسلامی.

تلاش برای اصلاح ساختار سازمان ملل

۲۹- بهره گیری از روابط سیاسی با کشورها برای نهادینه کردن روابط اقتصادی، افزایش جذب منابع و سرمایه گذاری خارجی و فناوری پیشرفته و گسترش بازارهای صادراتی ایران و افزایش سهم ایران از تجارت جهانی و رشد پرشتاب اقتصادی مورد نظر در چشم انداز

۳۰- تحکیم روابط با جهان اسلام و ارائه تصویر روشن از انقلاب اسلامی و تبیین دستاوردها و

تجربیات سیاسی، فرهنگی و اقتصادی جمهوری اسلامی و معرفی فرهنگ غنی و هنر و تمدن ایرانی و مردم سالاری دینی

۳۱- تلاش برای تبدیل مجموعه کشورهای اسلامی و کشورهای دوست منطقه به یک قطب منطقه ای اقتصادی، علمی، فناوری و صنعتی

۳۲- تقویت و تسهیل حضور فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مجامع جهانی و سازمان های فرهنگی بین المللی

۳۳- تقویت هویت اسلامی و ایرانی ایرانیان خارج از کشور، کمک به ترویج زبان فارسی در میان آنان، حمایت از حقوق آنان و تسهیل مشارکت آنان در توسعه ملی

امور اقتصادی

۳۴- تحقق رشد اقتصادی پیوسته، با ثبات و پرشتاب متناسب با اهداف چشم انداز ایجاد اشتغال مولد و کاهش نرخ بیکاری

۳۵- فراهم نمودن زمینه های لازم برای تحقق رقابت پذیری کالاها و خدمات کشور در سطح بازارهای داخلی و خارجی و ایجاد سازوکارهای مناسب برای رفع موانع توسعه صادرات غیرنفتی

۳۶- تلاش برای دستیابی به اقتصاد متنوع و متکی بر منابع دانش و آگاهی، سرمایه انسانی و فناوری نوین

۳۷- ایجاد سازوکار مناسب برای رشد بهره وری عوامل تولید (انرژی، سرمایه، نیروی کار، آب، خاک و...) پشتیبانی از کارآفرینی، نوآوری و استعدادهای فنی و پژوهشی

۳۸- تامین امنیت غذایی کشور با تکیه بر تولید از منابع داخلی و تاکید بر خودکفایی در تولید محصولات اساسی کشاورزی

۳۹- مهار تورم و افزایش قدرت خرید گروه های کم درآمد و محروم و مستضعف و کاهش فاصله بین دهک های بالا و پایین درآمدی جامعه و اجرای سیاست های مناسب جبرانی

۴۰- توجه به ارزش اقتصادی، امنیتی، سیاسی و زیست محیطی آب در استحصال، عرضه، نگهداری و مصرف آن. مهار آب هایی که از کشور خارج می شود و اولویت استفاده از منابع آب های مشترک.

۴۱- حمایت از تامین مسکن گروه های کم درآمد و نیازمند.

۴۲- حرکت در جهت تبدیل درآمد نفت و گاز به دارایی های مولد به منظور پایدارسازی فرآیند توسعه و تخصیص و بهره برداری بهینه از منابع

۴۳- توسعه روستاها، ارتقاء سطح درآمد و زندگی روستاییان و کشاورزان و رفع فقر، با تقویت زیرساخت های مناسب تولید و تنوع بخشی و گسترش فعالیت های مکمل بویژه صنایع تبدیلی و کوچک و خدمات نوین با تاکید بر اصلاح نظام قیمت گذاری محصولات

۴۴- هم افزایی و گسترش فعالیت های اقتصادی در زمینه هایی که دارای مزیت نسبی هستند از جمله صنعت، معدن، تجارت، مخابرات، حمل و نقل و گردشگری، بویژه صنایع نفت، گاز و پتروشیمی و خدمات مهندسی پشتیبان آن، صنایع انرژی بر و زنجیره پایین دستی آنها با اولویت سرمایه گذاری در ایجاد زیربناها و زیرساخت های موردنیاز و ساماندهی سواحل و جزایر ایرانی خلیج فارس در چارچوب سیاست های آمایش سرزمین

۴۵- تثبیت فضای اطمینان بخش برای فعالان اقتصادی و سرمایه گذاران با اتکاء به مزیت های نسبی و رقابتی و خلق مزیت های جدید و حمایت از مالکیت و کلیه حقوق ناشی از آن

۴۶- ارتقاء بازار سرمایه ایران و اصلاح ساختار بانکی و بیمه ای کشور با تاکید بر کارآیی، شفافیت، سلامت و بهره مندی از فناوری های نوین، ایجاد اعتماد و حمایت از سرمایه گذاران با حفظ مسئولیت پذیری آنان. تشویق رقابت و پیشگیری از وقوع بحران ها و مقابله با جرم های مالی

۴۷- توانمندسازی بخش های خصوصی و تعاونی به عنوان محرک اصلی رشد اقتصادی و کاهش تصدی دولت همراه با حضور کارآمد آن در قلمرو امور حاکمیتی در چارچوب سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی که ابلاغ خواهد شد

۴۸- ارتقاء ظرفیت و توانمندی های بخش تعاونی از طریق تسهیل فرآیند دستیابی به منابع، اطلاعات، فناوری، ارتباطات و توسعه پیوندهای فنی، اقتصادی و مالی آن

۴۹- توجه و عنایت جدی بر مشارکت عامه مردم در فعالیت های اقتصادی کشور و رعایت جهات زیر در امر واگذاری مؤسسات اقتصادی دولت به مردم
امر واگذاری در جهت تحقق اهداف برنامه باشد و خود هدف قرار نگیرد

در چارچوب قانون اساسی صورت پذیرد
موجب تهدید امنیت ملی و یا تزلزل حاکمیت ارزش های اسلامی و انقلابی نگردد
به خدشه دار شدن حاکمیت نظام یا تضییع حق مردم و یا ایجاد انحصار نیانجامد
به مدیریت سالم و اداره درست کار توجه شود

۵۰- اهتمام به نظم و انضباط مالی و بودجه ای و تعادل بین منابع و مصارف دولت

۵۱- تلاش برای قطع اتکای هزینه های جاری به نفت و تامین آن از محل درآمدهای مالیاتی و
اختصاص عواید نفت برای توسعه سرمایه گذاری براساس کارایی و بازدهی

۵۲- تنظیم سیاست های پولی، مالی و ارزی با هدف دستیابی به ثبات اقتصادی و مهار نوسانات

ملاحظه: شاخص های کمی و نحوه انطباق محتوای برنامه ها و بودجه های سالانه متناسب با سیاست
های کلی برنامه چهارم تهیه و ارائه شود